

ENERGIE ȘI BIOMASĂ

Cuprins

- *Ne puteți găsi și pe www.biomasa.md*
- *A fost mărită până la 1.300 de euro cota de subvenționare a procurării cazanelor pe biomasă pentru gospodăriile casnice și microîntreprinderi*
- *Competiția Moldova Eco-Energetică 2014 s-a lansat*
- *A fost lansată a treia rundă de concurs pentru doritorii de a cumpăra în leasing linii de producere a brichetelor și peletelor*
- *PNUD a lansat o nouă colecție de istorii de succes despre proiecte inovatoare de dezvoltare în Europa și Asia Centrală*
- *Istории de succes*

Nº 14

Ianuarie-Februarie 2014

Proiectul Energie și Biomasă în Moldova Buletin electronic

Proiectul Energie și Biomasă în Moldova

Acest proiect este finanțat de Uniunea Europeană și co-finanțat, implementat de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare.

ȘTIRI PROIECT

NE PUTEȚI GĂSI ȘI PE WWW.BIOMASA.MD

Toată informația despre Proiectul Energie și Biomasa în Moldova este disponibilă și pe www.biomasa.md fiind menținută, în paralel, adresa www.biomasa.aee.md

Astfel, puteți avea acces la notățile proiectului accesând o denumire mai simplă. Pagina web conține informații la cheie despre activitatea și mandatul Proiectului Energie și Biomasa în Moldova, inclusiv: noutăți, studii și cercetări elaborate în cadrul proiectului, materiale video și print de comunicare, galerii foto etc. Pagina web are elaborată și o hartă interactivă în care sunt prezentate informații detaliate despre investițiile Proiectului Energie și Biomasa în instalarea sistemelor de încălzire pe biomasa în instituțiile publice rurale din Republica Moldova: instituția beneficiară, valoarea investiției din fondul proiectului, contribuția comunității, modelul, randamentul și țara de proveniență a cazanului, tipul de combustibil, numărul de beneficiari ai sistemului alternativ de încălzire.

Informația de pe pagina web este disponibilă în limbile română și engleză.

A FOST MĂRITĂ PÂNĂ LA 1.300 DE EURO COTA DE SUBVENȚIONARE A PROCURĂRII CAZANELOR PE BIOMASĂ PENTRU GOSPODĂRII CASNICE ȘI MICROÎNTEPRINDERI

Doritorii de a își încălzi casele sau microîntreprinderile cu energie din biomasa pot beneficia de cazane moderne pe bază de pelete sau brichete cu 1.300 euro rambursare din costuri. Majorarea cotei de subvenționare de la 1.000 la 1.300 de euro a fost aprobată vineri, 28 februarie, prin votul membrilor Consiliului Proiectului Energie și Biomasa, condus de Ministrul Economiei, Valeriu Lazăr.

"Sprijinul financiar pentru instalarea cazanelor pe biomasa în locuințe sau microîntreprinderi în zonele rurale țintește mai multe obiective. Pe de o parte, astfel, sporim independența și securitatea energetică a țării, utilizând inteligent deșeurile agricole, iar pe de altă parte creștem nivelul de viață al cetățenilor, care beneficiază de confort termic sporit la costuri mai mici față de resursele energetice tradiționale", a declarat viceprim-ministrul, ministrul Economiei, Valeriu Lazăr.

Cazanele ce pot fi procurate în cadrul acestui program urmează a fi produse și/sau asamblate în Republica Moldova. Până în prezent, 15 companii au fost acreditate de către Agenția pentru Eficiență Energetică să ofere cazane pentru gospodării casnice în cadrul programului. Companiile respective au în portofoliu o gamă variată de cazane produse în Republica Moldova sau asamblate local de la producători renumiți din Europa, cum ar fi Germania, Polonia, Cehia, România,

Letonia, Grecia. Procesul de acreditare a companiilor ce vor livra cazane pe biomasă este unul continuu.

„Prin mărimea subvenției ne propunem să acoperim și o parte din cheltuielile de instalare a cazanelor, care reprezintă, în medie, 30% din costul acestora. Decizia a fost luată în urma numeroaselor solicitări a doritorilor de a achiziționa cazane pe biomasă la prețuri mai avantajoase”, a declarat Nicolae Zaharia, expert în dezvoltarea afacerilor în cadrul Proiectului UE-PNUD „Energie și Biomasă”.

Circa 600 de familii vor putea cumpăra cazane moderne pe bază de biomasă în condiții avantajoase. Până în prezent, circa 100 de familii s-au înscris în program.

Toată informația despre program, inclusiv oferta de cazane și datele de contact ale companiilor acreditate este disponibilă aici.

Programul de acordare în condiții avantajoase a cazanelor pe biomasă pentru gospodăriile casnice este o activitate a Proiectului UE-PNUD „Energie și Biomasă”, realizată în parteneriat cu Agenția pentru Eficiență Energetică.

COMPETIȚIA MOLDOVA ECO-ENERGETICĂ 2014 S-A LANSAT

Pe 5 martie s-a lansat Competiția Moldova Eco-Energetică, cel mai mare concurs în domeniul eficienței energetice și surselor de energie regenerabilă. Concursul este deschis pentru instituțiile publice, reprezentanți ai sectorului privat, ONG-uri, fundații, grupuri de inițiativă, mass media, mediul academic și persoane fizice care au realizat cu succes inițiative notabile, inovative și ambițioase în utilizarea și promovarea energiei regenerabile și eficienței energetice.

„Competiția și-a demonstrat importanța în timp, devenind un punct de reper pentru realizările remarcabile din domeniul eficienței energetice și a resurselor de energie regenerabilă. Proiectele participante au în spatele lor istorii de succes, ce servesc drept exemplu și motivație, inspirându-i și pe alții”, a declarat Valeriu Lazăr, Ministrul Economiei, președintele Consiliului de Coordonare Moldova Eco-Energetică.

Participanții la concurs vor concura pentru următoarele categorii instituite:

Cel Mai Bun Proiect în Energia Solară:

- Fotovoltaică
- Termică

Cel mai Bun Proiect în Energia Eoliană

Cel mai Bun Proiect în Energia Hidraulică

Cel mai Bun Proiect în Energia Geotermală

Cel Mai Bun Proiect în Bioenergie:

- Producerea biocombustibililor solizi
- Producerea biocombustibililor lichizi
- Asamblarea și/sau instalarea echipamentelor aferente producerii de bioenergie
- Sisteme de alimentare cu energie
- Producerea biocombustibililor gazoși

Cel Mai Bun Proiect de Eficiență Energetică în:

- Sectorul energetic
- Sectorul industrial
- Sectorul construcțiilor
- Sectorul transporturilor
- Sectorul public

Cea mai bună Inițiativă de Comunicare

Cea mai bună Inițiativă Educațională

Cea mai bună Inițiativă a Tinerilor

Premiul special

Câștigătorii din fiecare categorie vor fi selectați de paneluri independente formate din experți naționali, reprezentanți ai Agenției pentru Eficiență Energetică, ministerelor de sector, mediului academic și societății civile. Dosarele depuse de către participanți vor fi examinate în trei etape: Examinarea de către panelurile de evaluare, Vizita de verificare în teren și Decizia Consiliului de Coordonare.

Condițiile de participare la concurs, formularele de aplicare și altă informație relevantă pot fi accesate pe pagina web a Agenției pentru Eficiență Energetică www.aee.md.

Perioada de aplicare este 5 martie – 5 august 2014. Câștigătorii Competiției vor fi premiați la Gala Moldova Eco-Energetică ce va fi organizată pe 5 decembrie 2014.

Moldova Eco Energetică este organizată de Ministerul Economiei și Agenția pentru Eficiență Energetică, în parteneriat cu Proiectul Energie și Biomasă din Moldova, finanțat de Uniunea Europeană și co-finanțat, implementat de PNUD Moldova.

A FOST LANSATĂ A TREIA RUNDĂ DE CONCURS PENTRU DORITORII DE A CUMPĂRA ÎN LEASING LINII DE PRODUCERE A BRICHETELOR ȘI PELETELOR

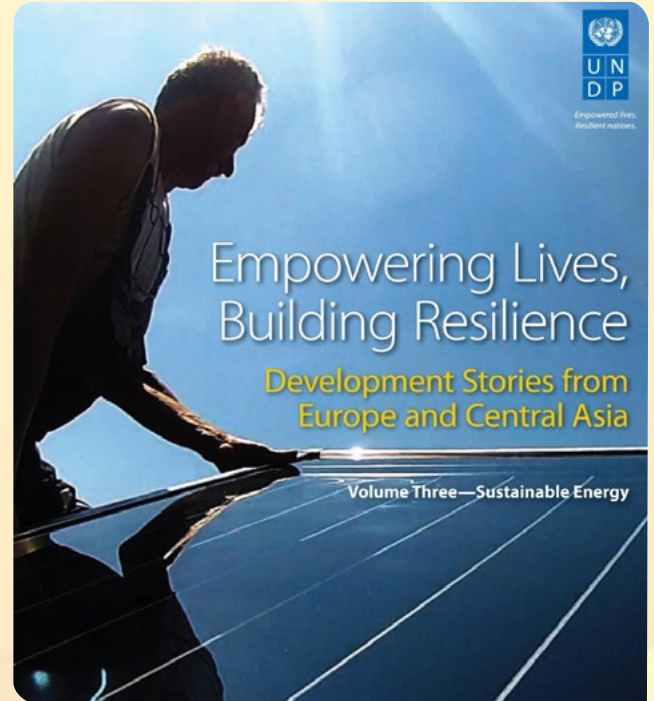
Doritorii de a cumpăra în leasing linii de producere a brichetelor sau peletelor se pot înscrie în cea de-a treia rundă de selecție, lansată recent de Agenția pentru Eficiență Energetică. Termenul limită de depunere a setului de documente pentru participare, în calitate de beneficiar în cadrul Programului sus-menționat este data de 14 martie 2014.

Amintim că Programul este parte a activității Proiectului Energie și Biomasă desfășurată în parteneriat cu Agenția pentru Eficiență Energetică. Programul vizează stimularea pieței de producere a combustibilului din biomasă în Republica Moldova și este destinat facilitării procurării în regim de leasing a unui vast sortiment de echipamente de producere a brichetelor și peletelor din biomasă.

Echipamentul este acordat în condiții avantajoase pe o perioadă de 3 ani, cu 0% comision, 0% dobândă și 0% TVA. Prima tranșă reprezintă avansul de 20 % din prețul echipamentului și se achită în termen de 5 zile lucrătoare din momentul semnării Acordului de Intenții de procurare a echipamentului industrial. A doua tranșă reprezintă 20 % din prețul echipamentului și va fi achitată pe parcursul primului an de contract, dar în termen de cel târziu 360 zile de la semnarea Contractului de leasing. A treia și a patra tranșă care reprezintă a câte 30 % fiecare din prețul echipamentului vor fi achitate la sfârșitul anului 2 și 3 respectiv, din momentul semnării Contractului de leasing.

Amintim că la finele anului 2013 a fost modificată procedura de achiziții și livrare a liniilor de brichetare/peletare pentru întreprinderile beneficiare ale Proiectului UE- PNUD „Energie și Biomasă”. Pentru a accelera procesul de achiziții în leasing a fost exclusă obligativitatea procedurilor de achiziții publice, banii pentru procurarea utilajelor de brichetare urmând

a fi transferați furnizorului selectat de beneficiar, în baza unui contract tripartit între Agenția pentru Eficiență Energetică, furnizor și beneficiar.

PNUD A LANSAT O NOUĂ COLECȚIE DE ISTORII DE SUCCES DESPRE PROIECTE INOVATOARE DE DEZVOLTARE ÎN EUROPA ȘI ASIA CENTRALĂ

Proiectul Energie și Biomasă din Moldova este prezentat drept unul de succes în regiune

Istoria de succes al Proiectului Energie și Biomasă se regăsește în volumul 3 al publicației UNDP New York „Empowering Lives, Building Resilience: Development Stories from Europe and Central Asia”. Volumul 3 este dedicat realizărilor de succes în sectorul energiei regenerabile.

Este pentru al doilea an consecutiv când Proiectul Energie și Biomasă este prezentat în această publicație.

Publicația a fost lansată la New York în cadrul unui eveniment public, cu participarea lui Helen Clark, director al Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare. În mesajul său, Helen Clark a menționat reușita Proiectului Energie și Biomasă. „În Moldova, PNUD în parteneriat cu Uniunea Europeană, a sprijinit instalarea sistemelor moderne de încălzire pe biomasă în școli, grădinițe, centre comunitare din sate. Beneficiile au fost ușor resimțite: circa 37.000 de oameni își petrec iernile în clădiri bine încălzite, costurile pentru încălzire s-au redus cu circa 30% și emisiile gazelor cu efect de seră se așteaptă a fi reduse cu 30,000 tone de CO2 pe an odată cu înlocuirea gazului și cărbunelui cu biomasă”, a declarat Helen Clark.

Setul de documente necesare pentru înscrierea în Program poate fi descărcat de [aici](#)

ISTORII DE SUCCES

AFACEREA PERFECTĂ PENTRU ENERGIA CURATĂ

Avansarea Republicii Moldovei în furnizarea de energie din surse regenerabile a condus la creșterea numărului de afaceri de producere a combustibilului din biomasă. Fiind atractiv ca și preț și nepoluant, combustibilul din biomasă reprezintă un câștig triplu: e bun pentru consumatori, oamenii de afaceri și mediul înconjurător.

Antreprenorul Oleg Donoagă este unul din primii producători de brichete și pelete din resturi vegetale, care ard în cazane speciale pentru a genera energie termică. În doar doi ani, AgroBioBrichet a crescut de la o întreprindere începătoare la unul din cei mai mari producători din Moldova, producând anual combustibil suficient pentru a încălzi 30 de instituții publice.

„Am riscat să fim primii într-o piață subdezvoltată”, își amintește Oleg Donoagă cu mândrie, urmărind acum o fabrică unde lucrătorii încarcă grămezi de paie și deșeuri agricole în mașini care le compresează în brichete. Acestea sunt ușor de manevrat, transportat și ard eficient. Fiecare tonă înlocuiește aproximativ 800 de kilograme de cărbune.

„La început, a fost mare și efortul de promovare a noului combustibil,” el a adăugat. „Oamenii își doreau o alternativă la gaz, dar le era frică să facă o nouă schimbare.”

Donoagă apreciază parteneriatul dintre PNUD și Uniunea Europeană acesta fiind benefic pentru creșterea afacerii sale – acum parte a unei noi industrii ce aduce Republica Moldova mai aproape de un viitor al utilizării energiei durabile. Parteneriatul vizează cel mai mare proiect de energie regenerabilă din țară, care abordează complex cererea și oferta.

„Acest proiect a fost declanșator în lansarea industriei de utilizare a surselor și tehnologiilor de energie regenerabilă” susține Valeriu Lazăr, Viceprim-ministru, Ministru al Economiei.

Din moment ce PNUD și UE au început colaborarea cu partenerii săi la nivel național doi ani în urmă, producerea de biomasă a crescut de 10 ori; companiile producând în prezent 160,000 de tone de biocombustibil solid pe an. În actualul sezon de încălzire, compania sa nu a putut face față cererii sporite de combustibil din biomasă, motiv din care AgroBioBrichet și-a lansat o filială de producere a biocombustibilului în regiunea de nord a țării, iar în această primăvară planifică creșterea de plante energetice. De asemenea, ei au devenit activi și pe piața de instalare a liniilor de brichetare/peletare, cât și în acordarea de consultanță pentru producătorii începători.

Datorită acestor rezultate remarcabile, Oleg Donoagă a fost desemnat în 2012 câștigător al Competiției Moldova Eco-Energetică la categoria „Cel mai bun proiect în Energia din Biomasă”. La eveniment au fost premiate mai multe inițiative de succes de utilizare a energiei regenerabile, promovând astfel beneficiile acestora în rândul publicului.

ÎN CĂUTAREA SECURITĂȚII ENERGETICE

Republica Moldova este unul din puținele state din Europa de sud-est cu o dependență cvasi-totală față de furnizorii externi de resurse energetice. Peste 95% din resursele energetice consumate pe teritoriul Republicii Moldova sunt importate. Este vorba de energie electrică, gaze naturale, cărbune și produse petroliere. Odată cu creșterea costurilor la energie și a nesiguranței cu privire la securitatea energetică, Guvernul de la Chișinău și-a trasat obiective ambițioase în atingerea independenței energetice.

Până în 2020, Republica Moldova își propune sporirea până la 20% a ponderii energiei produse din surse regenerabile în structura totală a consumului energetic, reducerea cu 20% a consumului de energie în clădiri, cât și reducerea cu 25% a emisiilor de gaze cu efect de seră.

Parteneriatul PNUD-UE a fost vital în ajutorul Moldovei de a-și atinge obiectivele. Prioritatea inițială a fost de a demonstra potențialul de biomasă, atât factorilor de decizie cât și publicului. Începând cu 2011, proiectul a sprijinit instalarea centralelor termice pe biomasă în 130 școli, centre de sănătate și centre comunitare din regiunile rurale din întreaga țară.

Beneficiile au fost foarte repede vizibile: numărul persoanelor din instituțiile publice care beneficiază de încălzire bio este de 37,000; cheltuielile pentru încălzire s-au redus cu 30%; emisiile gazelor cu efect de seră se așteaptă să fie reduse cu 30,000 tone de CO₂ pe an odată cu înlocuirea gazului și cărbunelui cu biomasă.

CREAREA UNEI NOI INDUSTRII

Alte avantaje derivă din creșterea industriei locale de biomasă, banii plătiți pentru combustibili rămânând în țară și contribuind la dezvoltarea de noi afaceri. Afacerile noi au condus la crearea de alte sute de noi locuri de munca, acesta fiind doar un start.

Aproape în fiecare zi, antreprenorii contactează echipa de proiect în dorința de a lansa o afacere în producerea de combustibil din biomasă. Până în prezent, circa 300 de viitori și actuali producători de combustibil din biomasă au participat la seminarele de instruire organizate de proiect în domeniul producerii combustibilului din biomasă. Aceasta marchează o avansare importantă către suportul sistematic pentru o industrie atât de fragedă. Oleg Donoagă a învățat din propriul efort și risc să producă biocombustibil în Republica Moldova. A început să producem brichete într-o piață nedezvoltată, multe lucruri cunoscându-le din mers sau din Internet.

În 2012, a fost organizat, primul de acest gen, atelier pentru producătorii de biomasă, care a reunit antreprenori din întreaga țară pentru a își împărtăși propria experiență și pentru a învăța unul de la altul cum să modernizeze și să asigure calitatea biocombustibilului. Unii antreprenori au participat la Conferința și Expoziția Europeană pe Biomasă, unde au intrat în contact direct cu cei mai mari jucători pe piața de biomasă din Europa și au stabilit relații de colaborare și parteneriat cu agenții economici europeni din sector. Un alt grup de oameni de afaceri au mers într-o misiune de afaceri în Cehia, Polonia și România pentru a învăța experiența acestora în producerea și asamblarea cazanelor pe bază de biomasă

Din moment ce industria biomasei se dezvoltă foarte repede, controlul calității a devenit esențial pentru a câștiga încrederea în noul produs de pe piață. Performanța optimală a centralelor termice pe biomasă este necesară pentru a reduce atât emisiile de gaze cu efect de seră, cât și costurile pentru încălzire. În 2012, Institutul Național de Standardizare și Metrologie a adoptat 37 de standarde europene din domeniul biocombustibililor solizi. Ele vor fi obligatorii pentru toți producătorii de combustibil din biomasa solidă.

SPORIREA FINANȚĂRII

În contextul sporirii numărului de utilizatori ai energiei din biomasă, Guvernul Republicii Moldova a adoptat o politică pro-activă în stimularea și creșterea pieței de producere a biocombustibilului. Ministerul Economiei, Agenția pentru Eficiență Energetică, cu sprijinul Proiectului Energie și Biomasă în Moldova, au lansat un fond circulant destinat antreprenorilor ce nu pot acoperi investiția de start a afacerii.

Antreprenorii pot utiliza acest fond pentru a procura în leasing echipament de producere a combustibilului din biomasă, acesta fiind acordat pe o perioadă de 3 ani, cu 0% comision, 0% dobândă și 0% TVA. *„Ne propunem să dezvoltăm și sectorul privat de producere a combustibilului din biomasă, astfel încât acesta să devină accesibil pentru fiecare”*, susține Mihail Stratan, directorul Agenției pentru Eficiență Energetică.

Sergiu Ochincă este un antreprenor care și-a vândut propria casă pentru a pune pe roate o afacere de producere a biocombustibilului. Strategia sa de start a fost să-și vândă marfa pe piața europeană, dar mare i-a fost uimirea și încântarea când a înțeles că nu va putea face față cererii sporite în Moldova.

El este unul din primii beneficiari ai programului de leasing a echipamentului de brichetare, peletare. *„Această ofertă vine ca o mână pentru planul meu de dezvoltare a afacerii”*, spune Sergiu Ochincă cu satisfacție.

CIFRE ȘI FAPTE:

- În mai puțin de doi ani, producerea de biocombustibil solid a crescut de 10 ori, companiile producând în prezent 160.000 tone de biocombustibil anual.
- Fiecare întreprindere produce, în medie, suficient biocombustibil pentru a încălzi 30 de instituții publice.
- 300 de antreprenori au acumulat cunoștințe și abilități necesare pentru lansarea și gestionarea cu succes a afacerilor de producere a biocombustibilului.
- Sisteme moderne de biomasă sunt instalate în 130 de școli, centre de sănătate, centre comunitare în satele din toată Republica Moldova.
- Peste 37.000 de persoane își petrec iernile în încăperi bine încălzite, costurile de încălzire reducându-se cu cel puțin 30%.
- Institutul Național de Standardizare și Metrologie a adoptat 37 de standardele europene în domeniul producerii biocombustibililor solizi.

Sursa: Istoria Proiectului Energie și Biomasă, publicată în volumul 3 al publicației UNDP New York „Empowering Lives, Building Resilience: Development Stories from Europe and Central Asia”

Contacte:

str. Sfatul Țării 29, etaj 3, bir. 304, Chișinău, Moldova. Tel.: (+373 22) 839985, Tel./Fax: (+373 22) 839983
www.biomasa.md, e-mail: ina.zglavuta@undp.org

Buletinul electronic este produs de Proiectul Energie și Biomasă în Moldova. Proiectul, implementat în 2011-2014, are un buget total de 14,56 milioane Euro, acordat de Uniunea Europeană (14 milioane Euro) și de PNUD Moldova (560.000 Euro).

Opiniile exprimate în publicație nu reflectă neapărat punctul de vedere al Uniunii Europene și al PNUD Moldova